

TARTALOM-JEGYZÉK.

I. Szakasz. Bevezetés.

	Lap
1. a) Magyarország területén a magyarok bevándorlása előtt lakó népek. Régészeti maradványok	5
b) Római uralom	8
c) Népvándorlás	12
2. A magyarok őstörténete	17
3. Bolgár háború. A honfoglalás és külföldi kalandozás	26
Megbeszélendő kútfők	33

II. A kereszténység befogadása és a királyság megállapítása.

1. Viszony a nyugati államokhoz. A vezéri hatalom királyi lesz. Térítők és telepedők Géza alatt	37
2. Az egyház szervezése. Az ősi vallás ellenhatása	39
3. A királyság szervezése. Világi törvényhozás. Kir. tanács. Vármegyék. Háborúk. Családi viszályok. István halála	43
4. A német császárság hatalmi igényei és azok elleni küzdelem. A pápaság viszonya Magyarországhoz. A trónviszályok	49
5. Hódítások. Politikai viszony a két császársághoz	54
6. Telepítések. a) Nyugatról, b) Keletről	60
7. Görög befolyás veszedelme. A Komnenusok. Visszahatás; terjeszkedés délkelet felé. A pápák befolyása	65
8. A főurak küzdelme a király ellen. A kir. birtokok elveszése. Az arany bulla. Kísérlet a kir. hatalom erősítésére	71
Kútfők	77

III. Szt. István alkotmányának bomlása: hűbéri eszmék szerinti szervezkedés.

1. Tatárjárás és következményei. Magyarország pusztulása és helyreállítása. Új telepítések. Várak. Városok. Új adó és katonaság	81
2. Átmenet a hűbériségbe.	
a) Az egység lazulása. Ifjabb királyság intézménye. Főuri családok, erdélyi vajdák	85
b) Összeköttetés az Anjoukkal és Habsburgokkal. Cseh háborúk. Kúnok térítése	87
c) Az Árpádház kihalta. A praetendensek. Az Anjouház európai jelentősége	91
3. A királyok családi politikájának kezdetei. Összeköttetés az olasz műveltséggel	94
a) és b) A hűbéri intézmények fejlődése. A hadi szerkezet kifejelettsége. Ósiség, kilenczed. A szt. korona eszméje. Rendi alkotmány. Diadalmas hadjáratok: Nápoly és Velence. Lengyelország megszerzése. Magyarország keleti nagyhatalom. (Károly Róbert és N. Lajos kora)	94—110
4. Belső zavarok és harcok N. Lajos halála után. A hadi szervezet meglazulása. Királyi birtokok elveszése. (Mária, Zsigmond.) Külső háborúk és veszteségek. (Törökök. Velence. Lengyelország. Dalmácia.) A király fogsága	110
5. Az alkotmány tovább fejlődése. Megye és honvédelem (banderális had). Városok országrendi állása. Placetum regium	116
6. Műveltségi viszonyok. A renaissance kezdetei	121
7. A főnemesség a kormány birtokában.	

	Lap
a) A királyválasztás elve. Kormányzó és országtanács. Az ország feldarabolása	125
b) A törökök elleni hadjáratok. A várnai csata mint forduló pont. Zsoldos nemzeti hadsereg fejlődése: állandó sereg Hunyadi János	127
c) Összeköttetés Lengyelországgal (I. Ulászló); Ausztriával és Csehországgal. (Albert és V. László)	133
Kútfők	136

IV. I. Mátyás kora.

1. A külső befolyások megsemmisítése. Csehek legyőzése. Frigyes és pártjának kudarca. A koronázás	141
2. Mátyás a nyugat-európai politikára helyezi a fősúlyt, kisebb erőt fordít a török ellen. Összeköttetés Burgundi Károlylyal. Cseh, morva, osztrák ügyek. Viszony Olaszországhoz; a művelt és korlátlan olasz fejedelmek példája (Beatrix).....	145
3. Állandó katonaság és adó. Lázadások. Mátyás mint törvényhozó. Az udvar mint a birodalom összetartója.....	149
4. A renaissance. Műveltségi állapotok	156
Kútfők	162

V. A köznemesség és a főnemesség küzdelme. Az ország hanyatlása.

1. A Jagellók. A Habsburgház igényei. Ellenhatás a köznemesség részéről. A nemzet személyes megjelenése az országgyűlésen. Kísérlet nemzeti királyságra. (1505. gyűlés)	166
2. A parasztlázadás. Nemesi előjogok összefoglalása	170
3. Hanyatlás pénzügyi (Fugger) és alkotmányos tekintetben. A válásos szakadás kezdetei	173
4. A török előrenyomulása. Belgrád eleste és a mohácsi vész	177
Kútfők	181

VI. A nemzeti és vallási ellentétek.

1. Kettős királyválasztás. A birodalom kettészakadása mint a török hódítás következménye. A vallási ellentétek	183
2a. A Habsburg-párt. Összeköttetés a császársággal, védelem a török ellen. (A dunamelléki megyék)	185
2b. Társadalmi és vallási viszonyok.....	190
2c. Országgyűlések. Követek. Utasítások. A főrendi és az alsó tábla megalakulása	196
3. Erdély függetlensége. Aristokrata, református, nemzeti kormány. (Martinuzzi.) Kísérletek az egyesítésre.....	200
4. Magyarország és Erdély Martinuzzi megületésétől 1606-ig. Török háborúk. Várháború. A török hatalom terjeszkedése Magyarországon határt ért; Erdélyben folyvást tart	206
5. A török hódoltság. A nemzetiség és vallás állapota.....	214
Kútfők	223

VII. Vallási, nemzeti és alkotmányos küzdelmek.

1. A vallási mozgalmak és a török veszedelem befolyása a nemzeti szellem ébredésére. (Iskolák, Irodalom.)	231
2. Az ellenreformáció. A jezsuiták. A magyar főpapság. Térítések. (Pázmány Péter).....	237
3. A köznemesség és Erdély, mint az alkotmány és szabad vallásgyakorlat előharczosa. Bocskay. Unió az osztrák örökös tartományokkal	241
4. Bethlen Gábor hadjáratai és politikája. Erdély részvétele a	

	Lap
30 éves háborúban. Vallási és politikai érdekek egymásba fo- lyása. (I. Rákóczi Gy.)	244
5. Az alkotmányos uralkodásnak és Magyarország felszabadításá- nak eszméje. (Eszterházy, Zrínyi)	245
6. A török újabb hódítási tervei. Erdély bukása (Apafi). A vas- vári béke	259
7. Az uralkodó ház központosításra törekvő politikája. Protestánsok üldözése, az alkotmány felfüggesztése. (I. Lipót)	264
8. Ellenhatás: kurucz felkelés. (Thököly)	268
9. Törökország gyengülése. Az ország felszabadítása. A karloviczi béke. Erdély megszerzése. (Leopoldi diploma.). Az örökös ki- ráltság	270
10. Központosító reformtörekvések. Rác és német telepítés. (Ko- lonics.) Nemzeti ellenhatás. (Széchenyi Pál)	278
11. Alkotmányos és nemzeti felkelés. II. Rákóczi Ferencz)	282
12. A szatmári béke; az alkotmány helyreállítása	288
Kütfők	290

VIII. A nemzet és a dynastia kibékülése. Az újkori államintézmények.

1. A kormány reformjai: a törvényhozás új alakja. A helytartó- tanács, a kanczellária, a kamara, a curia.első állapotok	300
2. Török háborúk. A passaroviczi és belgrádi béke. Telepítés Bé- késben és a déli részeken	307
3. A pragmatica sanctio. Összeköttetés az osztrák tartományokkal. Magyarország részvétele a porosz háborúban	310
4. Kísérletek az adó és a katonaság szervezésére. A katonai ha- tárőrvidék	315
5. Kulturális mozgalmak: Egyházi ügyek, jezsuiták eltörlése; az iskolák és az egyetem szervezése. Jobbágyság. Urbér ren- dezése. Ipar és kereskedelem	318
6. Ellentét a magyar alkotmány és a XVIII. század reformeszméi között. (II. József.) Centralisatio	327
7. Az alkotmány diadala, a nemzet ébredése. (II. Lipót.) A fran- czia forradalom hatása (Martinovics), visszahatás és a reform- törekvések meghiusulása	332
8. Magyarország részvétele a francia háborúban; az ország gaz- dasági kimerülése; a politikai élet szünetelése	337
9. A nemzeti irodalom emelkedése, a politikai élet ébredése. Re- formtörekvés. (Széchenyi István)	344
10. A nemzeti jogi állam megalkotása. Reformok. A nemesi és egy- házi előjogok eltörlése. 1848. törvények. Az alkotmányos jogok általánosság tétele	352
A szabadságharcz, az absolutismus és a kiegyezés vázlatja	365
Kütfők	369
Időrendi táblák	53., 109., 165., 204., 253., 276., 343
Genealogiai táblák	378

Történeti térképek.

Magyarország a római uralom idejében a Kr. utáni II. szá- zadtól kezdve	8—9
Magyarország a honfoglalás korában a névtelen jegyző elbe- szélése szerint	24—25
Nagy Lajos birodalma. Magyar- és Lengyelország	104—105
Magyarország I. Mátyás király halálakor (1490.)	144—145
Magyar és Erdélyország a Bécsi és a Zsitvarnoői béke korában	216—217